

Gazeta Grudziądzka

W imię Boże Rok założenia 1894 *W imię Boże*
Wydanie główne

*Najpoczytniejsze ludowe pismo polityczne i społeczno-gospodarcze,
poświęcone walce o prawa ludu wiejskiego i należne mu stanowisko w państwie*

Adres: Gazeta Grudziądzka
Tel. 3225. Poznań, Fr. Ratajczaka 9

Założyciel Wiktor Kulerski

P.K.O. Poznań nr. 203274
Pocztowe konto rozrach. Poznań 3, nr 23

Niemcy zarządzają zwrotu kolonii jeszcze przed świętami Bożego Narodzenia

W oficjalnych politycznych kołach Berlina krążą pogłoski, że kanclerz Hitler jeszcze w bieżącym roku przystąpi do „rozcięcia” węzła gordyjskiego, jakim jest problem zwrotu kolonii Niemcom. W myśl oświadczenia kanclerza Hitlera, złożonego premierowi Chamberlainowi w Godesberg, sprawa zwrotu kolonii stanie się aktualną przed świętami Bożego Narodzenia z tym jednak, że zwrot ten dokona się na drodze pokojowych rokowań z wykluczeniem groźby wojny i mobilizacji, zgodnie z oświadczeniem kanclerza Hitlera. Trzecia Rzesza żąda kategorycznie zwrotu wszystkich dawnych niemieckich kolonii. Aby uniknąć zatargu z Belgią i Portugalią, zostanie zaproponowana akcja wymienna.

Ze pogłoski te nie są głośnie, wskazuje na to fakt, że prezes banku państwowego, dr Schacht, powołał przy banku państwowym specjalny wydział, który ma zająć się opracowywaniem zagadnień walutowych tych kolonii, na których zwrot się liczy.

Jak dalece polityka zagraniczna Trzeciej Rzeszy nie zmieniła się oraz jak złudnym jest mniemanie, że nastąpił okres uspokojenia, dowodzą tego kulisy obrad komisji czterech mocarstw w Berlinie w sprawie Czechosłowacji. Przedstawiciel Trzeciej Rzeszy, podsekretarz stanu, Weizsäcker, gdy zorientował się, że robią mu nowe trudności nie tylko przedstawiciele Anglii, Francji, Czechosłowacji, lecz nawet i Włoch, zdecydowanie oświadczył, że w razie dalszego oporu komisji w sprawie żądań

terytorialnych Trzeciej Rzeszy, Niemcy zrealizują swe żądania środkami wojskowymi. Komisja skapitulowała i Niemcy obsadzili 5-tą

strefę, osiągając znacznie więcej, jak im poprzednio przyznano. Niemcy są konsekwentni. Trzeba się z tym liczyć i na odcinku kolonialnym.

Krwawe rozruchy na Rusi Podkarpackiej

Wbrew nadziejom na wznowienie rokowań czesko-węgierskich i uspokojenie na terenach zamieszkałych przez Węgrów, a pozostających jeszcze w ramach Czechosłowacji i Rusi Podkarpackiej, brak dotychczas konkretnych wiadomości o wznowieniu rokowań, natomiast obszernie nadchodzą informacje o krwawych rozruchach i powstaniu na Rusi Podkarpackiej.

Powstanie na Rusi przybiera roz-

miary wojny domowej. Mimo stanu oblężenia lub stanu wojennego zrozpaczona ludność chwyta za broń buntując się przeciwko czeskim władzom wojskowym i żandarmerii. Na całym terenie objętym zarzewiem powstania zamknięto w ubiegłą niedzielę wszystkie kościoły, aby nie dopuścić do nich ludności. Przed drzwiami zamkniętych świątyni gromadzą się ciągle wielotysięczne tłumy ludzi modlących się o wyzwolenie kraju.

Zwycięstwo demokracji w wyborach samorządowych w Belgii

W niedzielę odbyły się w Belgii wybory samorządowe. Zwycięstwo odniosły stronnictwa demokratyczne: liberalne, socjalistyczne i katolickie. W Brukseli powiększyli ilość mandatów liberałowie. W okręgach przemysłowych większość osiągnęli socjaliści, natomiast w gminach fla-

mandzkich — katolicy, kosztem nacjonalistów flamandzkich.

Liczba głosów reksistów — totalistów belgijskich — wykazuje spadek. W Brukseli stracili oni jedną trzecią głosów. Na pograniczu stronnictwo proniemieckie odniosło porażkę, z wyjątkiem Eupen, gdzie zdobyło większość głosów.

W Y B I E R Z

najkrótszą drogę do majątku
i kup los I-ej Klasy 43 Loterii
w zawsze szczęśliwej Kolekturze

„NADZIEJA”

Lwów, Legionów 11 i Warszawa, Marszałkowska 117

Losy „NADZIEI” przyniosły już
bogactwo tysiącom rodzin w całej
Polsce!

Główna wygrana 1 000 000 zł.

Ciągnięcie I klasy już dnia 19 b. m.

„Cud” w Końskich

Z okręgu nr 31, Końskie donoszą, że członkowie zgromadzenia okręgowego wnieśli ostry protest przeciwko nieprawidłowości, która miała się zdarzyć w czasie wyborów 13 bm. Przy obliczaniu głosów, okazało się, że jeden z kandydatów, nauczyciel miejscowy otrzymał tylko 8 głosów, i taką cyfrę wpisał do protokołu przewodniczący zebrania, inspektor szkolny, Włodzimierz Konrad. Tymczasem 28 osób członków tego zgromadzenia stwierdziło na piśmie, że głosowało właśnie na tego kandydata.

Ta różnica w obliczeniu wywołała zrozumiałą sensację w całym powiecie. Sprawą tą zajął się już premier Składkowski i o ile nieprawidłowość w prawyborach zostanie stwierdzona, wybory w okręgu 31 odbędą się powtórnie.

Przestarzałe hasła

Z pośród mówców na wiecach przedwyborczych Ozonu pierwsze miejsce zajmuje minister komunikacji p. Ulrych. Pierwsze miejsce o ile chodzi o wyrażne postawianie sprawy i wyrażne wyluszczenie poglądów sfer rządowych na sytuację wewnętrzną w kraju. Żaden bowiem z mówców rządowych tak wyraźnie nie mówi, co musi nastąpić, aby tyłko w ramach Ozonu nastąpiło zjednoczenie narodu. Weźmy choćby takie ostatnie przemówienie na ozonowym wiecu przedwyborczym w Krakowie. Tam to min. Ulrych m. in. powiedział:

„Co Polskę obchodzą stare przedwojenne partie polityczne, co one mają wspólnego z życiem Polski współczesnej?”

Gdyby młode pokolenie, zrodzone, bądź też dorastające, w Polsce niepodległej, było poszło swoją drogą, stare partie polityczne zamaryłyby śmiercią naturalną na uwiad starczy.

Chcę być dobrze zrozumianym: Nie chodzi mi o nowe kierunki polityczne, które szukają rozwiązań dla wielu współczesnych skomplikowanych zagadnień, lecz o stare partie i o ich przestarzałe hasła i nawoływania, na które głuche milczenie jest najgodniejszą odpowiedzią.

Słowem, kandydatowi na posła okręgu ostrowskiego zawadzają stare partie polityczne, których hasła i nawoływania uważa za przestarzałe! To też biadoli na młodzież, że nie poszła swoją drogą! — To też, to! Gdyby młodzież polska, np. ludowa, była takim sobie bezmyślnym stadem, nie posiadającym żadnych ideałów, poszłaby swoją drogą! No, niestety!

Ale, na miły Bóg, jakież to hasła i wezwania uważa p. Ulrych za przestarzałe? Czy te hasła, które wołają o zasady chrześcijańskie? Czy te, które wołają o poszanowanie godności człowieka? Czy te nawoływania o sprawiedliwość społeczną? To wszystko głoszą stare partie polityczne,

Te same hasła głosi Kościół katolicki! Te nawoływania wynikają z nauki chrześcijańskiej!

No tak, są kraje, które pod wpływem nowych kierunków politycznych ogłosiły nawet naukę chrześcijańską za przestarzałą! Tak, są takie kraje

Pan starosta a wybory

W chwili, kiedy odbywają się wiece przedwyborcze Ozonu, władze administracyjne zakazują stronnictwom opozycyjnym zgromadzeń przedwyborczych, uzasadniając zakazy tzw. „bezpieczeństwem publicznym”. Przy takim uzasadnieniu trudno się wdać w polemikę, gdyż przede wszystkim trudno jest komuś udowodnić, że owo „bezpieczeństwo publiczne” wogóle się znajdowało w niebezpieczeństwie.

Trudno jednak milczeć, kiedy interpertacja ustaw stwarza takie np. dziwolagi.

Na niedzielę, dnia 16 bm. zostało przez Stronnictwo Ludowe zwołane zgromadzenie przedwyborcze do Witkowa. O znaczonych w zaproszeniach godzinie sala obrad zapełniła się okolicznymi chłopami. Jakież było ich zdziwienie, kiedy zobaczyli wkraczającą na salę policję, która przewodniczącemu zgromadzenia, p. mec. Koteckiemu z Gniezna, wręczyła następujące pismo:

Gniezno, dnia 15. 10. 1938 r.

Starosta Powiatowy

Gnieźnieński

Nr. 8. 11/1% E/38

Za pisemnym potwierdzeniem odbioru!

Do Pana Koteckiego Kazimierza w Gnieźnie

Na podstawie art. 4 ust. 1 i art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 32 (Dz. U. R. P. 1938 r. Nr. 48 poz. 450) o zgromadzeniach.

Z a k a z u j e

Niniejszym odbycia zgromadzenia zwołanego dla Stronnictwa Ludowego do lokalu p. Dębickiego w Witkowie pow. Gniezno, na dzień 16. 10. 1938 godz. 12 przez p. Koteckiego z Gniezna.

Niezastosowanie się do powyższego zarządzenia pociągnie za sobą ukaranie art. 25 w/w ustawy.

Od powyższej decyzji przysługuje panu uprawnienie wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu przeze mnie i to w ciągu 14 dni licząc począwszy od dnia następującego po dniu doręczenia niniejszej decyzji.

Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania w/w decyzji stosownie do art. 87 ust. 4 Rozp. Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. 1928 r. Nr. 36 poz. 341) o postępowaniu administracyjnym.

Uzasadnienie.

Stwierdzam, że nie zgłosił Pan zwołania przedmiotowego zgromadzenia, a więc nie zastosował się Pan do postanowień art. 6 w/w ustawy o zgromadzeniach, jeżeli zwołane zgromadzenie uważa Pan za zgromadzenie przedwyborcze, a więc zgodnie z art. 24 ust. 2 w/w ustawy nie wymagające zgłoszenia, to zakaz odbycia przedmiotowego zgromadzenia jest uzasadniony, gdyż zgromadzenie to nie jest zgromadzeniem przedwyborczym w rozumieniu art. 24 ust. 2 w/w ustawy z uwagi na to, że celem tego zgromadzenia nie jest wymagane art. 24 ust. 1 w/w ustawy omówienie sprawy wyborów i zastanowienie się nad kandydaturami, bowiem stronnictwo, dla którego Pan zwołał zgromadzenie ogłosiło bojkot tegorocznych wyborów do Sejmu i Senatu.

Biorąc powyższe pod uwagę należało zakazać odbycia przedmiotowego zebrania, gdyż sprzeciwia się ono przepisom w/w ustawie o zgromadzeniach (art. 9 ust. 1 w/w ustawy).

Starosta Powiatowy:

(—) Kasprzak.

Tak dosłownie brzmi treść pisma, podpisanego własnoręcznie przez p. Kasprzaka, starostę powiatu gnieźnieńskiego. Dodać musimy, że policja była w posiadaniu już podpisanego

go blankietu, na którym na miejscu wypełniła odpowiednie tylko rubryki. Blankiet starościński został odbity na powielaczu.

Oczywiście, że zebrani chłopie tendencje władzy starościńskiej zrozumieli — odpowiednio komentowali. Ale nie o to w tej chwili chodzi.

Pan starosta Kasprzak uzasadniając swój zakaz tak pisze na powielonym blankiecie:

„...zgromadzenie to nie jest zgromadzeniem przedwyborczym w rozumieniu art. 24 ust. 2 w/w ustawy z uwagi na to, że celem tego zgromadzenia nie jest wymagane art. 24 ust. 2 w/w ustawy omówienie sprawy wyborów i zastanowienie się nad kandydaturami, BOWIEM STRONNICTWO, DLA KTÓREGO PAN ZWOŁAŁ ZGROMADZENIE, OGŁOSIŁO BOJKOT TEGOROCZNYCH WYBORÓW DO SEJMU I SENATU”.

Przed wszystkim jedno: cały rozdział VI Ustawy o zgromadzeniach nie mówi, że zgromadzenia stronnictw, nie biorących udziału w wyborach, nie należy uważać za zgromadzenia wyborcze. Ani też nie ma w tej ustawie mowy o tym, że stronnictwom, które — jak to pan starosta Kasprzak pisze — o-

głosiły „bojkot tegorocznych wyborów do Sejmu i Senatu” nie wolno zwoływać zgromadzeń przedwyborczych.

To jest jasne, że mimo iż ktoś nie chce pójść do urny wyborczej, to jednak może się nad wyborami zastanawiać i omawiać kandydatury poselskie. A czy ktoś może przewidzieć, jaki będzie wynik takiego zastanowienia się? Czy w tym wypadku pan starosta Kasprzak mógł przewidzieć, że chłopie w Witkowie nie zajęli by innego stanowiska, aniżeli referencji? Przecież tak się wciąż woła, że opozycji nie ma, że nie ma się z nią potrzeby liczyć, że „doły” się rozmijają ze „sztabami”, aż tu takie zakazy!!!

Zastanawiać się nad wyborami każdemu wolno. Nie wolno jednak — w myśl orzeczenia Sądu Najwyższego — nawoływać do bojkotowania wyborów. Zastanawianie się nad wyborami, zastanawianie się nad przedstawionymi przez zgromadzenia okręgowe kandydatami, to jeszcze nie to samo co nawoływanie do bojkotu wyborów. I dla tego uważamy, że pan starosta Kasprzak dopuścił się naginania przepisów ustawy

przez mylną interpelację ustawy.

St. K.

Co spotkało delegatów na Kongres S. L.

Polska Agencja Agrarna donosi z Łodzi:

Na powracających z Kongresu Stron. Ludowego delegatów z pow. łaskiego pp. Lorkę i Materkę oczekiwała na stacji autobusowej w Widawie policja. Wsiadający z autobusu p. Matka został aresztowany i odprowadzony na posterunek policji, jednak na drugi dzień został zwolniony.

W związku ze sposobem traktowania na posterunku pol. państw. p. Matki w najbliższych dniach uda

się delegacja łódzka zarządu wojewódzkiego Stron. Ludowego do p. wojewody Józefskiego.

Dodać musimy, że wogóle wielce się interesowano delegatami na nadzwyczajny Kongres S. L.

Na przykład w Ostrowie (Wlkp.) na dworcu policja legitymowała wszystkich delegatów z pow. rawickiego z b. posłem Poprawą na czele. Jaki to legitymowanie miało cel, dotąd nie wiadomo.

W kilku wierszach:

Z polityki wewnętrznej

Nie mogą się zebrać. Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe — odpowiednik dawn. Chadejki — miało na specjalnym kongresie zająć stanowisko w sprawie wyborów parlamentarnych. Dwa terminy zjazdu, 9 i 16 października, zostały odwołane, nowy termin nie został wyznaczony, a w międzyczasie prezes Urbański i kilku innych działaczy ChZZ dostało się na listy kandydatów poselskich. Może dlatego tak trudno ten kongres zwołać?

Żadnych zmian w rządzie nie będzie. W związku z pogłoskami o zmianach w rządzie, koła poinformowane podkreślają, że wszelkie zmiany obecnie, czy też w najbliższym czasie są wykluczone. Co najwyżej może nastąpić zmiana na stanowisku jednego z ministrów, który byłby powołany na inne stanowisko.

Niezależne nauczycielstwo, rekrutujące się również z nauczycieli z poza organizacji nauczycielskich, zebrało się w Warszawie na konferencji, na której powzięto uchwałę, solidaryzującą się z uchwałami masowych ruchów demokratycznych w aktualnych obecnie sprawach wyborów parlamentarnych i samorządowych.

Ze świata

Nad Kanałem Panamskim aresztowano trzech mężczyzn i 1 kobietę, obywateli niemieckich, którzy niby jako turyści dokonali zdjęć w obrębie fortyfikacji kanału. Są to przypuszczalnie szpiecy niemieccy.

W górach Półn. Szwecji wydarzyła się katastrofa samolotu sarnego, którym transportowano do szpitala chorą Laponkę. Wszyscy pasażerowie wraz z załogą i chorą zginęli. Przyczyną katastrofy — mgła.

W Amsterdamie wykryto wielkie oszustwo bankowe na przeszło 2 miliony guldów. Aresztowano dyrektorów banku „Commanditaire Bankvereeniging Wiergerinck, Muschter et Co”. Dyrektorowie ci wyłudzały papiery wartościowe od nieświadomych, które sprzedawali. Oszukańczy bank ogłaszał się na pierwszej stronie amsterdamskiego organu policyjnego.

Koło Santander (Hiszpania) odczuło silne trzęsienie ziemi. Szyby powylały w wielu domach, mury zarysowały się, a dachy zostały uszkodzone.

W Detroit nastąpiło zderzenie dwóch samolotów. Pięciu pasażerów zabitych.

Co piszą inni...

KTO OTWIERA DRZWI DYKTATURZE?

Pan Cat ze „Słowa” nie jest zadowolony z wyniku wyborów w kolegiach okręgowych. Píše więc, że za wszystko, co się będzie działo, odpowiedzialna jest opozycja, która jego zdaniem:

„Dziś niestety do państwa totalnego pcha Ozon, ale bardziej jeszcze pcha opozycja.”

Ozon, który powtarzając swoje hasła o pozytywnym nacjonalizmie, etyce chrześcijańskiej i sprawiedliwości społecznej, nie bardzo wie co realnego wpisać dla wyjaśnienia tych okólników, jakoby dążył do państwa totalnego, a od czasu do czasu powtarza ideały totalistyczne.

Ale popycha ku totalizmowi, ku systemowi jednopartyjnemu, właśnie opozycja, usuwając się z legalnych organów Rzeczypospolitej, oddając wszystkie krzesła parlamentu dobrowolnie Ozonowi. Za szarostwo, za niski poziom kandydatów, którzy wyszli ze zgromadzeń odpowiedzialny jest Ozon. Za to, że będziemy mieli Sejm pod względem wyrobienia politycznego przeźrażliwie nisko stojący odpowiedzialny jest Ozon. Ale za to, że w Sejmie będzie Ozon i tylko Ozon, że ta sytuacja będzie popychała Polskę ku totalizmowi, odpowiedzialna jest opozycja.

Nawet w Warszawie, Łodzi i Poznaniu opozycja mogłaby przeprowadzić swych kandydatów, posilkując się systemem pięćsetek. A gdyby nie bojkot, jakże inaczej wyglądałyby prawybory z 13 października. W bardzo wielu okręgach, w których opozycyjny kandydat mógł być postawiony, z łatwością zdobyłby on mandat. To, co zaszło, popycha nasze państwo ku totalizmowi, a opozycja staje się jakąś polityczną emigracją, zamieszkałą we własnym kraju.

Przed wszystkim jedno. Pan Cat-Mackiewicz był pierwszym, który w swoim organie głosił o tym, że Ozon przez owe „pięćsetki” „korkuje” wybory w Wilnie i z tej racji mocno się na Ozon gniewał. Dlaczego więc „lekarstwo”, które konserwatystom wileńskim nie służyło, dziś zapisuje opozycji?

A dalej. O tym, że Sejm będzie ozonowy, że takim ma być, o tym z chwilą rozwiązania poprzednich izb ustawodawczych wiedział każdy i wątpić należy, czy pan Cat w tym wypadku stanowił wyjątek. Co zaś do totalizmu, którego się pan obawia, to co? Opozycja polityczną emigracją nigdy nie będzie i odpowiednią chwilę zawsze znajdzie.

WARTO TO WIEDZIEĆ

„Dziennik Poznański” zamieszcza następujący list jednej ze swoich czytelniczek:

„Czytałam wczoraj, że w Warszawie na wielkim wiecu „OZN” zasiadał w prezydium zebrania znany i wybitny aktor polski Józef Węgrzyn. Odczytywał on nawet rezolucję. Zapisalam się swego czasu do „OZN” z wiarą, że należy się jednoczyć” a poza tym, że wstępuję do grupy politycznej „służącej ideałom katolickim. Niestety! Cóż mam teraz sobie myśleć, gdyż „OZN” oddaje na swych publicznych wystąpieniach głos człowiekowi, który brał ślub w kościele narodowym. Dla pana Węgrzyna to kwestia jego sumienia, ale dla szerokich mas katolickich to rzecz niedopuszczalna, aby właśnie on przedkładał publicznie zebraniu „OZN” rezolucję do przyjęcia.”

Prasa katolicka zaznacza, że na listach kandydatów figuruje i szereg innych nazwisk, które w społeczeństwie katolickim wcale zaufania budzić nie mogą.

Wiadomości bieżące

Czwartek, 20 paźdz. 1938r.

Czwartek: Jana Kantego, Ireny
Wschód słońca: 6.08; zachód 16.35

Piątek: Hiaronia, Urszuli
Wschód słońca: 6.09; zachód 16.33

Sobota: Korduli
Wschód słońca: 6.11; zachód 16.31

Z DAJSZYCH STRON

ODSLONIĘCIE POMNIKA KU CZCI OBROŃCY JASNEJ GÓRY

Łódź. W dniu 30-ym bm. nastąpi w Szczytnikach na szosie łódzkiej między Opatówkiem a Błaskami, odsłonięcie pomnika ks. przeora Augustyna Kordeckiego.

JESZCZE JEDNA KATASTROFA BUDOWLANA

Łódź. W domu przy ul. Brzezińskiej 32 pod wchodzącym po schodach 61-letni Herszem Juśkiewicz załamały się przegnieśne stopnie i Juśkiewicz spadł z wysokości I-piętra odnosząc ciężkie obrażenia. Po przewiezieniu do szpitala starzec zmarł. Jednego z właścicieli domu aresztowano.

ZAMASKOWANI BANDYCI ZRABOWALI 3 TYS. ZŁ

Sosnowiec. Na hurtownię Chrześcijańskiego Tow. Dobroczynności napadło czterech zamaskowanych bandytów. Bandyci weszli do biur, gdzie znajdowało się kilku urzędników i po sterroryzowaniu obecnych rewolwerami zrabowali około 3 tys. zł, po czym zbiegli. Policja dokonała szeregu rewizji i obław w wyniku których zatrzymano kilka osób.

POLICJANT ZABIŁ ZŁODZIEJA

Kraków. We wsi Ruszka posterunkowy, wracając z pracy do domu, natknął się na złodzieja Karola Kolasę. Policjant zatrzymał złodzieja chcąc dooknać rewizji, jednak Kolasa stawiał opór, usiłując ugodzić policjanta nożem. Posterunkowy w obronie własnej użył broni — zabijając złodzieja.

SZYBA ZABIŁA CHŁOPCA

Wilno. Tragicznie zginął w Wilnie 12-letni Władysław Śmiechowski, na którego spadła na ul. Nowogrodzkiej z trzeciego piętra szyba. Kawałki szkła pokaleczyły chłopca śmiertelnie.

POLICJANT SKAZANY ZA ZABÓJSTWO

Brześć. 9-go lipca br. został zastrzelony na placu Grajewskim w Brześciu kapral miejscowego pułku piechoty. Konstanty Gadecki przez st. post. P. P. Jana Owsiaka, referenta karnego II-go komisariatu w Brześciu. Późnym wieczorem Owsiak w stanie nietrzeźwym udał się do restauracji Pańskiego. Kiedy sp. Gadecki z dwoma kolegami przechodził obok restauracji wyszedł z niej Owsiak i wymierzył z rewolweru w kierunku żołnierzy. W chwili potem padł strzał, który trafił Godeckiego w czoło, kładąc go trupem na miejscu.

Sprawa znalazła się na wokandzie Sądu Okręgowego. Oskarżony tłumaczył się stanem zamroczenia po wypiciu nadmiernej ilości alkoholu. Część świadków zaprzeczyła stanowi niepoczytalności oskarżonego. Również biegli wydali nieprzychylny dla oskarżonego orzeczenie. Sąd skazał Owsiaka na 7 lat więzienia.

ŚMIERTELNE POBICIE

Lubartów. We wsi Brzeźnica Książęca, w pow. lubartowskim, znaleziono w mieszkaniu zwłoki Jana Drujanowskiego, który zmarł wskutek ciężkiego pobicia. Sprawców zabójstwa poszukuje policja.

Żydzi handlują w niedzielę

Gniezno. Mieszkańcy tutejsi stwierdzili, że w niedzielę w godzinach przedpołudniowych do Żydówki Salci Paliwody, właścicielki składu garderoby, bławatów i towarów krótkich wchodziła i wychodziła klientela wiejska, czyniąc tam zakupy.

Wezwana policja delegowała na miejsce posterunkowego i kiedy wzywający, który spostrzegł wchodzących do składu ludzi, wraz z posterunkowym weszli do sieni, spostrzegli teraz, że drzwi, prowadzące do sklepu Salci Paliwody, są od zewnątrz zamknięte na klucz i kłódkę. Na

pukanie policji nikt drzwi nie otwierał. Żydki mądrze się urządziły, w czasie bowiem, gdy partia ludzi weszła do składu, mąż Paliwody zamknął drzwi na klucz i kłódkę, a na dyskretne trzykrotne pukanie od wewnątrz drzwi otwierał, ludzi wpuszczał. Policjant zadał sobie trud i czekał tak długo w sieni, dopóty ktoś nie nadszedł. Trwało to do godz. 13.45, kiedy odezwało się od wewnątrz pukanie. Teraz patrolujący przed domem Paliwoda otworzył skład i stwierdzono, że w składzie byli kupujący. Policjant sporządził protokół.

Oszustka i jej ofiara

Bydgoszcz. Podczas nieobecności gospodarzy, służąca Juliana Cybulska, wpuszczała do mieszkania cygankę Alwinę Schmidt i pozwoliła sobie wróżyć. Cyganka tak potrafiła otumanić naiwną służącą, że ta dla spełnienia się wróżby dała jej wszystkie swoje oszczędności w wysokości 56 zł, oraz kilka części bielizny, jakie cyganka miała rzekomo rzucić na rozstajnych drogach. Skutkiem tych wróżb miało być bogate zamażpójście służącej. Po

kilku dniach cyganka zjawiała się ponownie, domagając się dalszych części bielizny, gdyż wróżba była zbyt słaba. Naiwna dziewczyna wydała nie tylko swoje rzeczy, lecz również rzeczy pracodawców, którzy ocenili swe straty na 900 zł. Za wiadomością o wszystkim policja, aresztowała cygankę i... jej naiwną ofiarę. Jak się okazało, cyganka ta poszukiwana jest listami gończymi za dokonanie podobnych oszustw na terenie kilku województw.

2 wójtów i 10 sołtysów przed sądem

Radom. Zakończył się trzydniowy proces przeciwko 12-tu podsądnym, a w tym dwóm wójtom i 10-ciu sołtysom z gminy Rogów pow. radomskiego.

Akt oskarżenia zarzucał podsądnym dopuszczenie się nadużyć pieniężnych na szkodę skarbu państwa i wydziału powiatowego. Nadużycia te, jak brzmi oskarżenie, miały trwać przez szereg lat. Członek komisji rewizyjnej zarządu gminy Rogów, p. Witkowski, wraz z sekretarzem gminy Masternakiem, dokonali w lipcu i sierpniu 1934 r. obliczenia, przy czym ujawnione zostały nadużycia na sumę 14.000 zł. Wynik kontroli został podany do wiadomości zarządu gminnego wraz z wnioskiem o pociągnięcie do odpowiedzial-

ności winnych sołtysów.

Oskarżenie zarzuca ówczesnemu wójtowi gminy Julianowi Tuszcze, iż nie zawiadomił ani władz przełożonych, ani policji o wykrytych nadużyciach. Sołtysi urzędowali nadal. W roku 1935 komisja rewizyjna nie dooknywała dalszych listacy, ponieważ członkowie komisji zajęci byli innymi sprawami w związku z wyborami do Sejmu i rad gminnych.

W lipcu 1936 r. przeprowadzono ponownie kontrolę, w wyniku której miano ustalić, że ściągnięte podatki nie zostały wniesione do właściwych urzędów.

Na rozprawie oskarżeni nie przyznali się do winy.

Mężobójczyni przed sądem

Częstochowa. Toczył się tutaj proces przeciwko mężobójczyni Jungowej, która przed kilku miesiącami zastrzeliła swego męża.

Mężobójczyni Maria Jungowa została skazana na 4 lata więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego, oraz na zapłatę 160 zł kosztów sądowych. Oskarżona w tym momencie zemdląca.

Sąd wziął pod uwagę to, że oskarżona dokonała zbrodni pod wpływem silnego

wzruszenia, oraz że waśnie na tle majątkowym spowodowały w niej morderstwo podjudzanie rodziny Dębskich, dlatego sąd zastosował łagodny wymiar kary.

Sąd postanowił zastosować względem Jungowej dotychczasowy środek zapobiegawczy areszt.

Zaznaczyć należy, że ojciec Dębskiej jest wiceprezesem „Ozonu“ częstochowskiego i prezesem Zw. Rzemieślników.

ścig za złodziejem po ulicach śródmieścia wywołał wśród mieszkańców Tarnowa duże wrażenie.

SKAZANY NA ŚMIERĆ ZABIEGA O ŁASKĘ

Warszawa. Do kancelarii cywilnej P. Prezydenta R. P. skierowano akta sprawy mieszkańca Pińska, Panlejmona Sadownika. Sadownik skazany został w dwóch instancjach na karę śmierci przez powieszenie za wykonanie wyroku bojówki komunistycznej. Zastrzelił on w pow. pińskim dwie osoby, podejrzanę przez miejscowe jacejki wywrotowe o udzielanie informacji władzom policyjnym. Obrona Pantalejmona Sadownika, wobec odrzucenia kasacji przez Sąd Najwyższy i uprąmocnienia się wyroku śmierci, podjęła zabiegi o ulaskawienie skazańca przez Głową Państwa. Losy skazanego na powieszenie komunisty rozstrzygną się jeszcze w bm.

Ruch organizacyjny

UWAGA POW. ŚRODA

W Środzie na sali p. Radziszewskiego Kazimierza odbędzie się dnia 20 października 1938 r. zebranie prezesów i mężów zaufania na pow. Środa.

Frackowiak Antoni prezes.

UWAGA POW. CHELMNO

Dnia 22. 10. br. o godz. 10-tej odbędzie się w Chełmnie w lokalu p. Kowalskiego, zebranie powiatowe Stron. Lud. Sprawy b. ważne jak również sprawozdanie z Kongresu. Prosimy o liczne przybycie wszystkich członków Stron. Lud.

Zarząd Powiatowy S. L.

UWAGA GRABIE POW. INOWROCŁAW

Dnia 23. 10. br. o godz. 3 po poł. odbędzie się w Wygodzie zebranie gminne S. L. a które zapraszamy wszystkich członków sympatyków S. L. z okolicy.

Zarząd Koła.

POMNIK KU CZCI KAPŁANA, POWSTAŃCA Z 1863 ROKU

W Seroczynie Siedleckim (między Siedlcami a Stoczkiem) odsłonięto uroczyste pomnik ku czci bohatera, powstańca z 1863 r. ks. Wawrzyńca Lewandowskiego, powieszonego na tym miejscu 4 sierpnia 1864 r. przez Moskali. Uroczystość połączono z poświęceniem dwupiętrowego gmachu szkoły powszechnej imienia tegoż bohatera.

PRZYJACIEL ZAMORDOWAŁ MEŻA

Puławy. 37-letni robotnik Józef Orkowski ze wsi Wrzelowiec w pow. puławskim wyjechał z domu na rowerze do pracy w cukrowni w Opolu. Od tej chwili ślad po nim zaginął i dwudniowe poszukiwania nie dały rezultatu.

Po jakimś czasie, w kamieniołomach koło szosy, wiodącej do Opolu znaleziono zakopane zwłoki mężczyzny. Na głowie zmarłego znajdowały się rany cięte i tłuczone, jak stwierdzono, że były to zwłoki Orkowskiego.

Orkowski źle żył z żoną, która miała przyjaciela, Władysława Adamczyka. Zachodzi przypuszczenie, że Orkowski zamordowany został przez przyjaciela żony.

„FAKIR“ PRZED SĄDEM

Bydgoszcz. Sąd Apelacyjny w Bydgoszczy rozpatrywał sprawę odwoławczą Władysława Michalaka, grającego rolę „fakira“ Ti Sandri.

Niefortunny fakir skazany został przez Sąd pierwszej instancji na karę 6 mies. więzienia. Od tego wyroku odwołał się skazany i oskarżyciel publiczny. Obecnie Sąd Apelacyjny podniósł wydrwigroszowi karę do 1 roku więzienia, zarządzając bezwzględne zamknięcie go w więzieniu.

POŻARY

Wyrzysk. Podczas młocki zboża w gromadzie Nowina, powiatu wyrzyskiego, powstał pożar od rozgrzanej osi lokomobili. Płomienie w krótkim czasie strawiły stodołę wraz z maszynami i tegorocznym zbożem. Straty sięgają 6.000 zł. Drugi pożar powstał w zagrodzie rolnika Bydla w Tomaszowie, powiatu nowomiejskiego. Pastwą płomieni padł dom mieszkalny i zabudowania gospodarcze wartości kilku tysięcy zł.

TRUSKAWKI I BEZ

Poznań. W jednym z ogrodów w Poznaniu dojrzały w tych dniach, a więc w połowie października, truskawki, a w innym ogrodzie na przedmieściu Poznania zakwitł powtórnie w tym roku krzak bzu.

PROSZKI
MIGRENO-NEVROSIN
KOCUTEK
GASECKIEGO
GRYPY, PRZEBIEBIE
BOLE GŁOWY, ZĘBOWITP.
ŁADAJCIE PROSZKÓW TYLKO W WIECZNIENNYCH TOSKACH.

Pomocnica

krawiecka dams. szuka pra-
cy w większym zakładzie
za możliwym wynagrodze-
niem. W. Nadrałowski, Wy-
goda, pta Kuczborek, pow.
Mława.

Jesteś

miłośnikiem zwierząt? To
kup parkę tworzy oswoje-
nych do hodowli - cena
przystępna. Tomasz Ko-
walski - Brzostków, poczta
Nowy Karczyn, pow. Sto-
pnicki.

Majątek

92 hektary, łąka, torf, zie-
mia żłtina, cena 40.000,-,
na raty 20.000,-. Oferty
do Administr. pod nr. 1010

Zpowodu

wyjazdu do Ameryki, sprze-
dam za gotówkę dwa gos-
podarstwa: 60 morgowe
i 3 morgowe ze ńziwami.
Inwentarz żywy i martwy,
kompletny. Jan Pączek
Pozmiętowo, pow. Tuchola
woj. Pomorskie.

Agentów

do zbierania zamówień na
portrety „Semi Email” na
najdogodniejszych warun-
kach poszukuje „Renesans”
Kielce, Focha 14.

600 złotych

miesięcznie zarobi każ-
dy(a) sprzedając masowych
artykułów. „Magnolia”
do Administr. pod nr. 1010

Radioprogram z Warszawy.

Czwartek, 20 października 1938 r.

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”.
6,35 Muzyka (płyty). 7,00 Dziennik pora-
nny. 7,15 Muzyka (płyty). 8,00 Audy-
cja dla szkół. 11,00 „W takt muzyki” —
audycja dla szkół powszechnych. 11,25
Piosenki włoskie (płyty). 11,57 Sygnał cza-
su i hejnał z Krakowa. 12,03 Audycja po-
łudniowa. 15,00 Rozmowa technika z mło-
dzieżą przeprowadzi Wacław Frenkiel.

15,15 Kłopoty i rady: „Nie mam co na sie-
bie włożyć” — dialog. 15,30 Muzyka obia-
dowa (płyty). 16,05 Wiadomości gospodar-
cze. 16,15 „Idziemy do kopalni” — odczyt
dla młodzieży licealnej (z Katowic). 16,35
Koncert solistów (z Torunia). 17,20 „Za-
sady działania termosu” — pogadanka (z
Katowic). 17,30 Recital śpiewaczy Alek-
sandra Michałowskiego. 18,00 Audycja
dla młodzieży wiejskiej pt. „Przysposobie-
nie zawodowe”. 18,30 O tytułach utworów
muzycznych — gawęda. 19,00 Koncert
rozrywkowy w wyk. Małej Orkiestry P. R.
20,35 Dziennik wieczorny. 21,00 Jak wiel-
kie są nasze kapitały — odczyt. 21,10
Koncert popularny w wyk. Orkiestry Roz-
głośni Wileńskiej. 21,40 „Niepokój mili-
dera Shurmana” — fragment z powieści
Andrzeja Struga pt. „Miliardy”. 22,00
Chór i zespoły wokalne opery „La Cscala”
w Mediolanie (płyty). 23,00 Ostatnie wia-
domości dziennika wieczornego, Komuni-
kat meteorologiczny. 23,05 Koncert mu-
zyki polskiej.

Piątek, 21 października 1938 r.

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”.
6,35 Muzyka (płyty). 7,00 Dziennik pora-
nny. 7,15 Muzyka (płyty). 8,00 Audycja dla
szkół. 11,00 Audycja dla szkół: „Wielki
samouk — Stephenson”. 11,25 Orkiestra
mandolinistów „Kaskada” (z Wilna). 11,57
Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12,03
Audycja południowa. 15,00 „Skąd ta wrza-
wa, skąd ten ruch, kto odgadnie — ten
jest zuch”, zagadka dźwiękowa dla mło-
dzieży (z Krakowa). 15,25 Muzyka obia-
dowa w wykonaniu Małej Orkiestry P. R.
16,05 Wiadomości gospodarcze. 16,15 Roz-
mowa z chorymi ks. kapelana Michała Rę-
kasa (ze Lwowa). 16,30 Rymy dziecięce,
pieśni narodowe i pieśni żołnierskie Ka-
rola Szymanowskiego. 16,50 Społecz-
stwo ptaków — pogadanka (z Poznania).
17,00 Miniatury kwartetowe w wyk. Kwar-

tetu Smyczkowego Rozgłośni Krakowskiej
(z Krakowa). 17,45 Skrzynka techniczna —
red. Wacław Frenkiel. 18,30 Teatr Wyo-
braźni. 19,30 Koncert rozrywkowy w wyk.
Orkiestry Salonowej Rozgłośni Poznań-
skiej. 20,35 Dziennik wieczorny. 21,00
Chór Polskiego Radia pod dyr. Stanisława
Nawrota. 21,15 Koncert symfoniczny z
Filharmonii Warszawskiej. 22,30 Nowe
przemiany poezji polskiej — szkic literac-
ki Kazimierza Czachowskiego (z Krako-
wa). 22,45 Muzyka z płyt. 23,00 Ostatnie
wiadomości dziennika wieczornego, Ko-
munikat meteorologiczny.

Sobota, 22 października 1938 r.

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”.
6,35 Muzyka (płyty). 7,00 Dziennik pora-
nny. 7,15 Muzyka (płyty). 8,00 Audy-
cja dla szkół. 11,00 Audycja dla szkół:
„Śpiewajmy piosenki” — prowadzi prof.
Bronisław Rutkowski. 11,25 Z oper Rim-
ski-Korsakow — płyty. 11,57 Sygnał cza-
su i hejnał z Krakowa. 12,03 Audycja po-
łudniowa. 15,00 Teatr Wyobraźni dla
dzieci. 15,30 Muzyka obiadowa w wyk.
Kwartetu Salonowego (z Krakowa). 16,05
Wiadomości gospodarcze. 16,15 Kronika
literacka w oprac. prof. Andrzeja Tretia-
ka. 16,30 Popołudniowy koncert w wyk.
Orkiestry Polskiego Radia. 18,00 Audycja
dla wsi. 18,30 Audycja dla Polaków za
granicą. 19,15 Wiazanki operetkowe w
wyk. Orkiestry Rozgłośni Wileńskiej. 20,35
Dziennik wieczorny. 21,00 Koncert muzy-
ki lekkiej i tanecznej. 22,55 Ostatnie wia-
domości dziennika wieczornego, Komuni-
kat meteorologiczny.

Ogłaszajcie

w „Gazecie Grudziądzkiej”

Targowica w Poznaniu

Poznań, 18. 10. 1938 r.

Spędzono: wołów 4, buhai 70, Krów
30, jałowek 55, świń 1952, cieląt 579, o-
wiec 331, razem 3262 zwierząt.

Ceny ioko Targowica Poznań łącznie
z kosztami handlowymi.
Płacono za 100 kg żywej wagi:

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste wytuczone nieopr. 72—76
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 54—64
Mięsiste tuczone starsze 48—54
Miernie odżywione 40—42

Buhaje:
Wytuczone pełnomięsiste 66—70
Tuczone mięsiste 56—64
Nietuczone dobrze odżyw. starsze 50—54
Miernie odżywione 40—46

Krowy:
Wytuczone pełnomięsiste 74—80
Tuczone mięsiste 58—66
Nietuczone dobrze odżywione 44—54
Miernie odżywione 30—40

Jałowice:
Wytuczone pełnomięsiste 72—76
Tuczone mięsiste 54—64
Nietuczone dobrze odżywione 48—52
Miernie odżywione 40—44

Młodzież:
Dobrze odżywione 40—44
Miernie odżywione 38—40

Cielęta:
Najprzedsze cielęta wytuczone 96—100
Tuczone cielęta 88—94
Dobrze odżywione 74—84
Miernie odżywione 60—70

O W C E:
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta
i młodsze skopy 68—74
Tuczone starsze skopy i maciorki 58—66
Dobrze odżywione —

SWINIE (TUCZNIKI):
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg
żywej wagi 108—112
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg
żywej wagi 100—104
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg
żywej wagi 93—98
Mięsiste świny podna 80 kg
żywej wagi 86—92
Maciorki późne kastraty 86—100
Przebieg targu bardzo spokojny.
200 świń lekkich o wadze 50—60 kg
niesprzedanych.

Głód zbożowa w Poznaniu

Poznań, 18. 10. 1938 r.

	orientacyjne
Pszenica	19,00 19,50
Żyto	13,50 14,00
Jęczmień 700—717 g/l	13,75 14,25
Jęczmień 673—678 g/l	13,75 14,25
Jęczmień 638—650 g/l	13,75 14,25
Owies I. stand.	15,10 15,50
Owies II. stand.	14,50 15,00
Otręby pszen. grube przem. stand.	11,00 11,50
Otręby pszen. średnie przem. stand.	9,50 10,50
Otręby jęczmienne	10,00 11,00
Groch Wiktoria	24,50 26,50
Groch zielony (Folger)	24,50 26,50
Wyka jara	3,00 24,00
Peluszka	24,00 25,00
Łubin żółty	19,00 19,50
Łubin niebieski	18,00 18,50
Siemię lniane	48,00 51,00
Gorzyczka	33,00 35,00
Koniczyna czerw. o czyst. 95-97%	15,00 125,-
Koniczyna czerwona surowa	90,00 100,-
Koniczyna biała	200,- 30,-
Koniczyna szwedzka	220,- 240,-
Koniczyna żółta odtłuszczona	80,- 90,-
Przelot	110,- 115,00
Makuchy lniane w taflach	20,00 21,-
Makuchy rzepakowe w tafl.	12,75 13,75
Makuchy słon w tafl. 42/43%	18,- 19,-
Rajgras	70,- 80,-
Tymotka	30,- 40,00
Słoma pszena prasowana	2,25 2,75
Słoma żytnia prasowana	2,75 3,00
Srut sojowy	22,50 23,50
Słoma żytnia luzem	1,75 2,25
Słoma owsiana luzem	1,50 1,75
Słoma owsiana prasowana	2,25 2,50
Siano zwykłe prasowane	6,00 6,50
Siano zwykłe	5,00 5,50

**Polska Ludowa —
to Polska
mocarstwowa**

POZYTECZNE KSIĄŻKI

dla rolników i posiadaczy ogródków

Biedrzycki S. O. niwelacji i przysto-
waniu terenu pod budowę domków 2.-
Biegański J. mag. Hodowla siół le-
karskich. Wyd. V. 5.-
— Ziółolecznictwo. Wyd. II przy współ-
udziale dr med. Marii Konarskiej
i dr med. Stanisława Rychtera 6.-
— Ziółarz. Podręcznik dla zbierających
siół lecznicze. Z atlasem 4.-
Black H. J. Tresura psa. Z rysunka-
mi. Wydanie II 1,50
Borecki A. Hodowla i pielęgnowanie
kanarka. Wydanie II 1,50
Borysiewiczówna E. Praktyczna ho-
dowla drobiu. dostosowana do go-
spodarstwa przemysłowego 3.-
Brzóska S. Pasieka w ogródku mi-
łośnika 1,50
Brzowski St. Agrest — Porzeczki
Maliny. Wyd. III. 1,50
— Brzowski — Winogrona — Morele
Wyd. II 1,50
— Bzy — Konwalie — Narcyzy
— Elementarz ogrodnicy. dla ogro-
dników i amatorów ogrodnictwa. W. II 1,50
— Hodowla róż w gruncie i donicz-
kach. Wyd. II 1,50
— Inspekt. Hodowla warzyw pod
szkłem. Wydanie IV 4.-
— Kwiaty w pokoju. Wyd. II 1,50
— Nowy sposób hodowli truskawek
Wyd. IV 1,50
— Pieczarki. Wyd. III 1,50
— Szparagi — Rabarbar — Arcydzięgiel.
Wyd. II 1,50
— Wieczny ogród owocowy i polskie
ogrody formowe Rady i wskazówki
racjonalnego zakładania sadów 1,50
Chester J. H. Pies. Wychowanie i rasy
Z rysunkami 1,50
Chrząszcz T. Napoje chłodzące: Le-
moniady, Moszczę owocowe. Kwas
chlebowy i inne 1,50
Fischer T. Alejki i drożki. wskaz. bud.
2.-
Fischer J. inż. Wykorzystanie wiatru
w gospodarstwie. Z 50 rysunkami 3.-
Groński K. inż. Elektrotechnika pra-
dów stałych 5.-
— Źródła prądu. Sygnalizacja domowa
i alarmowa 1,50
— Telefonacja. Linie prądu słabego 1,50
— Sygnalizacja kolejowa 1,50
— Piorunochrony budynkowe. Wyd. II 3.-
Golegowski B. Wodociąg i kanalizac-
ja w małych domkach i willach z 92
rys. i 4 tablicami 5.-
— Wodociąg w ogrodzie (wodotrysk itp.) 2,50

Grundz J. B. C. dr. Niemiecki dla
wszystkich — najłatwiejsza metoda
języka niemieckiego 5.-
Gutman Z. Hodowla królików. Wyd.
III z 92 ilustracjami 1,50
Hoppe I. A. Tanie domki. Plany i ho-
sztorysy 5.-
Jankowski E. Ogródek miłośnika
Wyd. II 1,50
— Przeszczepianie drzew owocowych 1,50
— Zielona szata domów i alian 1,80
— Zywopłot jako ozdoba i ogrodzenie 1,50
Żebkowski J. Cyklameny i prymule 1,50
— Dalia (Georginie) 1,50
— Kwiaty dochołowe (cięte) w grun-
cie. Wydanie II 1,50
— Ogródki kwiatowe (z planami) 1,80
— Oranżerie, cieplarnie i inne budyn-
ki oszkłone — ich budowa i użyt-
kowanie. Z 50 rysunkami 4,80
— Zakładanie i pielęgnowanie ogród-
ków przy dworach i willach. Z pla-
nami i rysunkami 5.-
— Złoczenie (Chryzantemy). Hodowla
w gruncie i doniczkach 1,50
Maciejewski J. Najlepsze gruski do
sadzenia u nas 1,50
Makowski S. Walka z chwastami
w ogrodzie 1,50
Makowski Z. Zwalczenie szkodników
i chorób drzew i warzyw 1,50
— Szkółkarstwo drzew i krzewów oz-
dobnych i owocowych. Z 26 ryśn. 3,00
Modelski J. Podręcznik do powleka-
nia metalami 3,70
Müller W. Szkółka śpiewu kanarza z
dodatkiem: Księga legów 1,50
Nehring E. Arbuzy, melony i tykwy
uprawa gruntowa 1,50
— Dwanaście miesięcy pracy w ogro-
dzie. Wyd. II 1,50
— Hodowla pomidorów w gruncie i na
balkonach 1,50
— Jak racjonalnie nawozić ziemię w
w ogrodzie 1,50
— Jak wykorzystać ogródek warzywny 1,50
— Kaktusy w mieszkaniach. Z liczy-
mi rysunkami. Wyd. II 1,50
— Kwiaty cięte w mieszkaniu, ozdoba
bielut i konserwowanie. Z 26 ilustr. 1,50
— Ogród i pasieka przy szkołach pow-
szecznych i rolniczych 1,50
— Palmy w mieszkaniu. Wydanie II 1,50
— Pielęgnowanie kwiatów w mieszka-
niu. Wyd. II 1,50
— Pielęgnowanie drzew i krzewów o-
wocowych w lesie i sianie 1,50
— Salata — Rzodkiewka — Rzodkiewka
sprzedaż i dla siebie 1,50

Nehring E. Upiększanie balkonów
i okien kwiatami 1,50
— Uprawa warzyw na własny użytek.
Wyd. III 1,50
Scholtzówna A. Ogródki nowe (no-
woczesne urządzenie ogródków). Z
przedmową prof. S. G. Gosp. Wilejsk.
i Polit. Warsz. Fr. Krzywda-Pol-
kowskiego. Z 56 ilustracjami 0.-
Wasiewicz Cz. Zakładanie ogródka
owocowego drzewa zwykle i karlo-
we 1,50
Zawilichowski J. dr. Przewodnik do
wypychania ptaków i ssaków z rzy-
s. 1,50
Zatorowski K. Moje Do-Re-Mi-Fa na-
uka śpiewu z t. I. II po 1.-
Biblioteka zdrowia:
Tom
1. Dr. Behr. Skleroza-zwapnienie na-
czyń. Zapobieganie, leczenie, środki
skuteczne, dieta 2,50
2. Dr. Hoppe. Hemoroidy — Zylaki.
Objawy przyczyny, trwałe leczenie.
Skuteczne nowoczesne środki 3.-
3. Dr. Jan Dybowski. Choroby wą-
troby i dróg żółciowych. Powięk-
szenie wątroby. Zółtaczka, rak wą-
troby. Przyczyny, zapobieganie, le-
czenie, dieta 2.-
4. Dr. F. Wolf. Jak obniżyć wysokie
ciśnienie krwi. Udar sercowy, utra-
ta sił życiowych, przedwczesna sta-
rość i jak ich uniknąć 2.-
5. Dr. E. Müller. Cukrzyca. Skutecz-
ne i trwałe leczenie 2.-
6. Dr. Behr. Kamienie żółciowe i ner-
kowe 2,50
7. Dr. Hoppe. Reumatyzm — Artytyzm
Iachias 2,80
8. Dr. Aleks. Żebrowski. Nosa, gar-
dła i krtań choroby, wskazówki jak
uniknąć, jak rozpoznać, jak leczyć
i jak się poddać nich zachować 2,50
9. J. M. Leczenie wodą według Przy-
sada, Ks. Kneippa, Justa, Dr. Car-
tona i innych. Z 22 rysunkami 2,20
**Mgr. J. Biegański — Dr. E. Wasin-
tyński.** Reumatyzm — artretyzm
leczenie ziołami. W opracowaniu
dla wszystkich 1,80
J. Heleki. Odżywianie nowoczesne. Z
5 tablicami 2,20
Dr. E. Wasutyński-Mgr. J. Biegański
Choroby nerek (przebieg, przykłady
leczenia, dieta). Leczenie ziołami w
opracowaniu dla wszystkich. Z 2
rycynami 1,80

Do nabycia

w Księgarni Wiktora Kulerskiego — Grudziądz

Plac 23-go Stycznia nr. 4/6

Zamówienia zamiejscowe skutecznia się za poprzednim nadesłaniem należności oraz kosztów porta
(Porto 1 książki wynosi 15 groszy, 2-3 książek 25 groszy, powyżej 3 książek 30 groszy)

„Gazeta Grudziądzka” wydanie główne wychodzi 3 razy tygodniowo w 3 wyd.: I. (Pomorze), II. (wojew. centralne, kresy wsch., Małopolska i zagranica), III. (Wielkopolska i Śląsk) wraz z bezpłatnymi dodatkami „Gospo-
darski i Osadnik”, „Robotnik”, „Dobra Gospodyni”, „Śmiech”, „Przyjaciel Młodzieży”, „Gość Świąteczny” i inne dodatki. Przedpłata wynosi kwartalnie wraz z odnoszeniem do domu złotych 3,30, miesięcznie 1,30, w Wo-
dym Mieście Gdańsku 7,50 guldennów, zagranicą wraz z kosztami przesyłki: we Francji 30 franków, w Belgii 6,50 belg., w Holandii 2,50 guld. hol., w Niemczech 4,00 RMK, w Szwajcarii 5,00 fr. szwajc., w Czechosłowacji
25 koron czesk., w Austrii 8,00 szylingów, w Danii 6,00 koron duńskich, w Szwecji 5,00 koron szwedz., w Włoszech 20 lirów włoskich, w Ameryce i Kanadzie 1,50 dol., w innych krajach równowartość 1,50 dpl. am.
Ogłoszenia drobne za słowo 20 gr., słowa tłustym drukiem podwójnie najmniej 2 zł. — Redaktor odpow. Zdzisław Poznański, Poznań, ulica Patr. Jackowskiego 3. Wydawca: Tow. Praso-
w. „Gazeta” Sp. z o.o. — Poznań, ul. Fr. Rafajczaka 9 m. 3. Konto czekowe P. K. O. Poznań nr 268274. Drukarnia: Drukarnia Wielkopolska, Poznań, ulica 24 Grudnia 2.